

На основу члана 28. став 1. Закона о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 111/2009), на предлог Наставно-научног већа са седнице одржане 02.09.2011. године, Савет ВШССОВ из Кикинде на седници одржаној 06.12.2011. године доноси правилник, који ступа на снагу и почиње да се примењује од 07.12.2011. године

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

ВИСОКЕ ШКОЛЕ СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧ У КИКИНДИ

Основне одредбе

Члан 1.

Овим Правилима заштите од пожара (у даљем тексту: **Правила**) уређује се организација процеса који умањују ризике од пожара и, уколико пожар избије, спречавања његовог ширења и безбедне евакуације људи и имовине, у складу са Планом евакуације и упутствима за поступање у случају пожара, утврђеним овим Правилима.

Овим Правилима уређује се и начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара и обавезе лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара и других запослених.

Члан 2.

Заштита од пожара, у смислу ових Правила, представља скуп мера и радњи које правно лице предузима ради остваривања циљева из члана 1. ових Правила.

Члан 3.

Заштита од пожара организује се и спроводи непрекидно у свим објектима правног лица, у складу са Законом, другим прописима и овим Правилима.

Основна намена објеката правног лица је просветна делатност, а осим тога у објектима се обављају и друге делатности (административни послови и сл.)

ВШССОВ користи зграду, која се налази у Кикинди у улици Светосавска број 57, заједно са Средњом стручном школом „Милош Црњански“ из Кикинде.

Организација технолошких процеса

Члан 4.

У објектима школа, као и на просторима око њих, морају се примењивати прописане мере заштите од пожара, а нарочито следеће:

- 1) Приступни путеви за прилаз ватрогасних возила до објеката морају бити проходни.
- 2) Степеништа, ходници и остали евакуациони путеви унутар објеката, излази из објеката, прилази апаратима за гашење пожара не смеју бити закрчени и на њима се не сме одлагати запаљив материјал.

- 3) На таванима и поткровљима објеката правног лица забрањено је држање било каквог материјала и опреме, изузев опреме и средстава за гашење пожара.
- 4) Водити рачуна да у објекту не борави истовремено не борави већи број људи од оног који је предвиђен пројектном документацијом.
- 5) Запаљиве течности и гасови се могу складиштити само у за то предвиђеним просторима.
- 6) Редовно уклањати суву траву и коров из круга објеката, а просторије унутар објеката одржавати у чистом и уредном стању.
- 7) Забранили пушење и употребу отвореног пламена у свим објектима и на видном месту, поставити одговарајуће ознаке упозорења и забране.
- 8) Свакодневно, визуелно, контролисати стање средстава и уређаја за гашење пожара и обезбедити редован периодични сервис ове опреме од стране овлашћеног сервиса.
- 9) Редовно вршити контролно испитивање и мерење параметара електричне, громобранске и осталих инсталација у објекту, као и контролу исправности “паник” расвете.
- 10) Радове на одржавању објеката, уређаја, опреме и инсталација поверавати стручним радницима, уз предузимање одговарајућих превентивних мера заштите од пожара.
- 11) Замену уређаја, опреме и инсталација вршити по истеку рока њиховог трајања (осим у случајевима када се испитивањима утврди и докаже њихова функционалност), али и раније, ако се по извршеним испитивањима утврди даје дошло до промена карактеристика које утичу на функционалност и безбедност. Замену вршити само оригиналним деловима или деловима истих карактеристика. У том циљу водити одговарајуће евиденције.

Члан 5.

У циљу смањења ризика од избијања пожара, све радње, поступци и процеси који су уређени прописима или подлежу обавезујућим стандардима морају се спроводити у складу са тим прописима и стандардима.

Ради делотворног реаговања у случају избијања пожара, обезбеђују се несметани пролази и одговарајућа растојања између запаљивог материјала и потенцијалних узрочника пожара (извори енергије и др).

Члан 6.

Ни један посао реконструкције или доградње не може се вршити без инвестиционо техничке документације, на коју су претходно прибављене одговарајуће сагласности од надлежних органа.

Ако радове на одржавању, ремонту, реконструкцији, доградњи или испитивањима изводе друга предузећа, у уговор о међусобним обавезама уносе се одредбе поштовању мера заштите од пожара утврђених овим Правилима, као и одредбе о начину контроле спровођења мера и одговорности за њихово неспровођење.

Члан 7.

У просторијама објеката правног лица не смеју се употребљавати решои, грејалице, електрични радијатори и други слични термо-електрични апарати и грејна тела, изузев у посебно опремљеним

просторијама за ту намену и уз претходно прибављену сагласност руководиоца из члана 15. став 2. ових Правила.

Обавезно је искључивање термо-електричних апарата, уређаја и других грејних тела после употребе.

Члан 8.

Прилазни путеви, улази, излази, пролази и степеништа у објектима морају бити увек слободни за несметан пролаз.

За обележавање излаза у случају опасности и прве помоћи користе се ознаке прописане Правилником о обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду ("Сл. гласник РС", бр. 95/2010).

Члан 9.

Рад са запаљивим материјама и вршење других пожарно опасних радњи изван просторија које су за такве радње намењене, може се дозволити само под условом да су предузете одговарајуће мере заштите од пожара.

У случају извођења радова заваривања или резања у објекту или у његовој близини потребно је предузети мере заштите од пожара које су прописане Уредбом о мерама заштите од пожара приликом извођења радова заваривања, резања и лемљења ("Сл. гласник СРС", бр.50/79) и то:

- 1) Заваривање на привременим местима може се обављати само по претходно прибављеном одобрењу, издатом од стране лица које организује спровођење превентивних мера заштите од пожара.
- 2) Приликом заваривања под, односно простор, мора да буде очишћен од запаљивог материјала у полупречнику од 10 м, од места привременог заваривања. Ако не може да се испуни овај услов, онда се запаљиви материјал мора да заштити импрегнираним прекривачима, или металним или азбестним параванима, или завесама и то тако да рубови прекривача и преклопи буду непропусни за варнице.
- 3) Приликом заваривања, у зони заваривања унутар 10 м од места рада, сви отвори или пукотине морају да се прекрију, како би се спречио прелаз варнице у суседне просторије, или да се постави завеса око места рада, чија висина не сме да буде нижа од 1,8 метара.
- 4) Системи цевних водова, транспортних трака и слично који могу да преносе варнице до удаљених запаљивих материјала, морају да буду противпожарно заштићени у складу са важећим прописима или ван погона.
- 5) Заваривање у близини зидова, преграда, таваница или кровова, грађених од запаљивог материјала, може се вршити само ако су постављени ватростални штитници или паравани.
- 6) Приликом заваривања металних зидова, таваница, кровова, цевовода и др. запаљиви материјали на другој страни морају да се уклоне. Ако се запаљиви материјал не може да уклони, онда се на супротној страни од места рада, поставља ватрогасна стража.
- 7) Током трајања радова заваривања, резања или лемљења, а по потреби и након њих док постоји опасност од избијања пожара, на месту заваривања, односно у објекту на коме или у коме је било место заваривања мора бити обезбеђена противпожарна стража. Под противпожарном

стражом подразумева се присуство лица стручно оспособљених за спровођење мера заштите од пожара са одговарајућом противпожарном опремом.

Члан 10.

Грејање објекта је централно, помоћу сопствене гасне котларнице. За гасне котларнице као специфичне објекте, у којима је повећан ризик од избијања експлозије и пожара, прописане су додатне мере заштите које су обавезујуће како приликом пројектовања и изградње тако и накнадно током експлоатације објекта:

- 1) У котларници не смеју да се налазе предмети или средства који повећавају опасност од пожара или експлозије, на пример: боце или посуде под притиском већим, дрво, папир, боја и разређивачи...
- 2) Свака котларница мора бити снабдевена опремом за гашење пожара, коју чине хидрантска мрежа и мобилна опрема
- 3) На излазна врата поставља се јасно уочљиво упозорење "ИЗЛАЗ".
- 4) На улазна врата, са спољне стране, поставља се натпис: "КОТЛАРНИЦА - НЕЗАПОСЛЕНИМА УЛАЗ ЗАБРАЊЕН".
- 5) Простор котларнице мора се проветравати тако да се осигура потребна количина ваздуха за сагоревање и одржавање стандардних радних услова.
- 6) Обавезне су редовне провере, прегледи, контроле и испитивања гасне ложишне инсталације ради постизања и одржавања поузданости и сигурности рада. Провере врши лице оспособљено за руковање конкретним постројењем.
- 7) Годишњи прегледи и испитивања гасне ложишне инсталације и регулационо сигурносне опреме морају се извршити пре почетка сезоне ложења. Ове прегледе и испитивања ангажовати овлашћена привредна друштва.
- 8) На простору око гасне котларнице и мерно регулационе станице забрањено је држање материја које повећавају опасност од настанка и ширења пожара. Са овог простора потребно је редовно уклањати суву траву и коров.

Члан 11.

Уређаји, опрема и средства намењена за гашење пожара, као и уређаји и инсталације за аутоматску дојаву и сигнализацију и за гашење пожара, могу да се користе само ако одговарају важећим стандардима, односно уколико су снабдевени одговарајућим атестом и морају да се одржавају у исправном стању и о томе води уредна евиденција.

Уређаји, опрема и средства за гашење пожара постављају се у објектима правног лица на приступачна, видљива и прописно обележена места и могу да се користе само за потребе локализовања и гашења пожара.

Опрема за гашење пожара која се користи у правном лицу мора испуњавати захтеве за означавање локације и идентификацију опреме за гашење пожара прописане Правилником о обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду.

Организација заштите од пожара

Члан 12.

На основу технолошког процеса који се одвија у објектима, врсте и количине материјала који се производи, прерађује или складишти, врсте материјала употребљеног за изградњу објеката, као и значаја и величине објеката правно лице је, од стране Министарства унутрашњих послова, разврстано је у обављају у III категорију угрожености од пожара.

Члан 13.

Сходно члану 24 Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 111/2009), власник односно корисник објекта или земљишта и привредно друштво односно друго правно лице разврстано у трећу категорију угрожености од пожара обавезно је да организује спровођење превентивних мера заштите од пожара с потребним бројем лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.

Лице које обавља послове заштите од пожара мора да има најмање средњу стручну спрему (првенствено техничког смера) и положен одговарајући стручни испит за обављање послова заштите од пожара. Лице које први пут заснива радни однос или се први пут распоређује на послове заштите од пожара не може бити старија од 30 година.

За обављање горе наведених послова може се уговором ангажовати привредно друштво односно друго правно лице које испуњава прописане услове и има овлашћење Министарства за обављање ових послова.

Члан 14.

Према утврђеној категорији угрожености од пожара правно лице је, поред обавезе организовања спровођења превентивних мера заштите од пожара, у обавези да:

- 1) донесе Санациони план за отклањање последица пожара, у складу са чл. 16 Закона,
- 2) донесе Правила заштите од пожара са Планом евакуације, у складу са чл. 28 Закона,
- 3) донесе Програм основне обуке из области заштите од пожара, у складу са чл. 53, ст. 3 Закона
- 4) врши основну обуку и периодичну проверу знања, у складу са чл 53, ст. 1 и 5 Закона

Лица оспособљена за послове заштите од пожара

Члан 15.

Лице стручно оспособљено за спровођење заштите од пожара има следеће дужности:

- 1) спроводи превентивне мере заштите од пожара утврђене Законом, другим прописима и овим Правилима;
- 2) редовно контролише функционисање уређаја за аутоматску дојаву и аутоматско гашење пожара и у случају неисправности одмах предузима потребне мере за спречавање нежељених последица и довођење уређаја у исправно стање;

- 3) утврђује број и размештај противпожарних апарата, хидрантске и друге опреме, контролише њихову исправност и предузима потребне мере ради њихове замене, поправке, сервисирања и сличних интервенција;
- 4) учествује у припреми предлога Правила и других аката из области заштите од пожара и, после њиховог доношења, спроводи тим актима утврђене мере које су му стављене у задатак;
- 5) непосредно контролише спровођење утврђених или наложених мера заштите од пожара и у случају констатовања одређених неправилности и недостатака, због којих постоји непосредна опасност од избијања пожара, без одлагања налаже или предлаже руководиоцу из става 2. овог члана хитно отклањање уочених неправилности или забрану рада;
- 6) учествује у припреми програма и спровођењу основне обуке запослених и у практичној провери њихових знања из области заштите од пожара;
- 7) редовно извештава руководиоца из става 2. овог члана о свим појавама, променама и проблемима из области заштите од пожара и предлаже предузимање конкретних мера;
- 8) прати прописе из области заштите од пожара, као и техничка достигнућа из те области и, у складу с тим, предлаже и предузима потребне мере ради унапређења заштите од пожара;
- 9) предлаже и контролише спровођење мера и норматива заштите од пожара приликом адаптација, реконструкција, поправки и сервисирања које се врше у објектима;
- 10) води прописане евиденције и
- 11) обавља и друге послове из области заштите од пожара.

Лице стручно оспособљено за спровођење заштите од пожара за свој рад, као и вршење дужности из става 1. овог члана одговорно је руководиоцу организационе јединице у чијем делокругу су послови заштите од пожара (у даљем тексту – надлежни Руководилац).

Члан 16.

Лице запослено на пословима заштите од пожара и/или пословима обезбеђења објекта:

- 1) за време дежурства обилази објекат, просторије, постројења, уређаје и инсталације, а посебно места где постоји већа могућност избијања пожара, и о уоченим недостацима одмах извештава непосредног и/или надлежног Руководиоца и истовремено предузима све потребне мере ради спречавања настајања нежељених последица;
- 2) контролише исправност и размештај противпожарне опреме, о уоченим недостацима благовремено извештава непосредног и/или надлежног Руководиоца и предузима потребне мере ради пуне приправности и спречавања нежељених последица;
- 3) упозорава запослене у објектима на потребу придржавања предвиђених мера заштите од пожара и у случају када уочи да они то не чине и поред упозорења, одмах извештава непосредног и/или надлежног Руководиоца;
- 4) познаје и стално проучава мере заштите од пожара релевантне за објекат у коме обавља дежурство и извршава друге своје дужности утврђене Законом, другим прописима и овим Правилима;
- 5) редовно се обучава и стручно усавршава из области заштите од пожара и у том циљу похађа све организоване курсеве, семинаре, вежбе и друге облике усавршавања, као и самостално употпуњава своје знање по налозима непосредног и/или надлежног Руководиоца;

- 6) у моменту преузимања дужности (дежурства) увек мора да буде психофизички способно за обављање послова, јер у противном може бити удаљено са посла;
- 7) чува, уредно одржава и наменски употребљава личну и заједничку опрему којом је задужен, дужности обавља у уредној радној одећи, коректно се опходи према запосленима у објекту и према странкама;
- 8) благовремено предузима потребне мере заштите објекта у коме дежура, људства и имовине од разних хаварија, оштећења и сличних незгода;
- 9) о свим уоченим појавама, променама и проблемима у објекту у коме дежура, а који могу угрозити безбедност објекта, имовине и људства без одлагања обавештава непосредног и/или надлежног Руководиоца, а у случају његове одсутности или недоступности - друга одговорна лица.

Члан 17.

Ради ефикаснијег остваривања циљева и задатака заштите људи и имовине од пожара, образује се Комисија за заштиту од пожара.

Комисија за заштиту од пожара има председника и 2 члана.

Комисија за заштиту од пожара:

- 1) прати стање организованости, остваривања и спровођења мера заштите од пожара, покреће и усмерава мере и активности и утврђује предлоге за унапређење заштите од пожара;
- 2) разматра налазе и решења надлежних органа, предлаже мере и активности да се уочени недостаци благовремено отклоне;
- 3) информише директора Правног лица о актуелним питањима из области заштите од пожара, подноси периодичне извештаје о стању заштите од пожара и предлаже предузимање потребних мера за спровођење и унапређење заштите од пожара.

План евакуације и упутства за поступање у случају пожара

Члан 18.

У случају избијања пожара у објекту правног лица, ради безбедне евакуације људи и имовине и спречавања ширења пожара, поступа се по Плану евакуације и упутствима за поступање у случају пожара (у даљем тексту: **План евакуације**).

План евакуације доноси одговорно лице у Правном лицу.

Члан 19.

План евакуације састоји се од текстуалног дела чију основну садржину чине одредбе чл. 20. до 28. ових Правила.

План евакуације састоји се и од графичког дела (цртежа) са следећим основном садржином: распоред просторија; правци кретања угрожених у случају евакуације означени стрелицама у боји; нумерација просторија, степеништа и евакуационих излаза; места (назначена и приступачна) на којима се налазе кључеви од оних излазних врата која су уобичајено закључана.

У графички део Плана евакуације, поред садржине из става 2. овог члана, уносе се по потреби и место и распоред мобилне ватрогасне опреме, зидних хидраната, разводних електроормана и други корисни подаци, као и легенда са значењем нумеричких и других знакова и симбола на цртежу.

Графички део Плана евакуације са Упутством о начину поступања у случају пожара истиче се на видљивим местима на свакој етажи и у близини излаза.

Члан 20.

У случају избијања пожара евакуацију људи и имовине и спречавање ширења пожара организује и с тим у вези, предузимање потребних мера обезбеђује надлежни Руководилац, а у случају његове одсутности дежурно лице одређено актом доносиоца ових Правила (у даљем тексту: **Дежурни**).

План евакуације, поред лица из става 1. овог члана, спроводе руководећи и извршилачки састав правног лица који се затекао у објекту у моменту избијања пожара.

Члан 21.

Ради благовремене детекције и реаговања у случају избијања пожара у објекту правног лица користе се хирантска мрежа и апарати за гашење пожара.

Запослени који примети пожар дужан је да га угаси, а ако то не може да учини без опасности по себе или другога, дужан је да о пожару одмах обавести надлежног Руководиоца односно Дежурног, као и територијалну ватрогасну јединицу.

Члан 22.

О насталом пожару обавештава се најближа подручна полицијска управа, односно полицијска станица Министарства унутрашњих послова.

Члан 23.

Евакуацијом људи и имовине и спречавањем ширења пожара руководи надлежни Руководилац, односно Дежурни, уколико одговорно лице у правном лицу друкчије не одреди, односно док руковођење акцијом гашења пожара и спасавање људи и имовине не преузме руководилац територијалне ватрогасне јединице.

Руководилац акције из става 1. овог члана (даље: **Руководилац акције**) одлучује о начину објављивања евакуације, руководећи се превасходно потребом да се објављивањем не изазове паника и да евакуација буде успешно спроведена.

Евакуација се врши најбезбеднијим и, по правилу, прописно обележеним путевима за излазак из објекта захваћеног пожаром.

Члан 24.

У случају избијања пожара у објекту правног лица без одлагања се предузимају мере за гашење пожара. Запослени у правном лицу дужни су да учествују у гашењу пожара, спасавању људи и угрожене имовине.

Члан 25.

По сазнању о насталом пожару предузимају се следеће мере:

- 1) Руководилац акције даје знак за узбуну ради гашења пожара, и то звучним сигналом или на други (уобичајени) начин, зависно од опремљености објекта правног лица;
- 2) запослени који се у време узбуне налазе у објекту правног лица дужни су да одмах дођу на место пожара;
- 3) по доласку на место пожара Руководилац акције процењује ситуацију и одлучује о начину спасавања људи и имовине и спречавању ширења пожара, а нарочито о евакуацији, врсти опреме и средстава која ће употребити и начину гашења пожара, мерама безбедности при евакуацији и гашењу пожара, употреби заштитне опреме, начину снабдевања водом и другим питањима од значаја за евакуацију и спречавање ширења пожара.

Члан 26.

За време пожара сви присутни или позвани запослени дужни су да извршавају налоге Руководиоца акције.

Члан 27.

После настанка пожара и давања знака за узбуну забрањена је употреба фиксних телефона правног лица, изузев за неодложне разговоре који су у вези са насталим пожаром.

Члан 28.

Гашење пожара и спасавање људи и имовине врши се док се пожар не угаси, односно спасавање не заврши.

Запослени који учествују у гашењу пожара и спасавању људи и имовине напуштају место пожара тек пошто се Руководилац акције увери да је пожар угашен и спасавање успешно завршено.

По завршеној евакуацији и интервенцији на спречавању ширења пожара Руководилац акције из правног лица дужан је да сачини извештај о току и резултатима евакуације и интервенције и достави га доносиоцу ових Правила и одговорном лицу у правном лицу.

Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара

Члан 29.

Оспособљавање запослених за спровођење заштите од пожара врши се кроз основну обуку и практичну проверу знања запослених из области заштите од пожара, коју правно лице организује у складу са одредбама чл. 53. и 54. Закона.

Члан 30.

Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара доноси директор Правног лица.

Садржајем програма основне обуке запослених из области заштите од пожара обезбеђује се стицање основних теоретских и практичних знања о: нормативном уређењу заштите од пожара; пожарима; превентивној заштити од пожара; средствима за гашење пожара; ватрогасним справама и опреми; тактици гашења пожара; садржини ових Правила, а посебно поступању запослених у случају избијања пожара у објекту правног лица, односно евакуацији и спречавању ширења пожара.

Члан 31.

Практична провера знања запослених из области заштите од пожара врши се провером практичне обучености.

О провери знања запослених сачињава се записник и води одговарајућа евиденција.

Запослени који не задовољи на провери знања дужан је да се накнадно, а најкасније у року од 15 до 30 дана од дана извршене провере, подвргне поновној провери знања.

Члан 32.

Приликом ступања на рад сваки запослени мора бити упознат са овим Правилима и обавештен да је у року од једне године од дана ступања на рад дужан да присуствује обуци и провери знања из чл. 29. до 31. ових Правила.

Техничка опрема и средства за гашење пожара

Члан 33.

Техничка опрема и средства за заштиту објеката од пожара предвиђени су на основу намене, величине и карактеристика објеката као и технолошких процеса који се у њима одвијају.

За обављање послова заштите од пожара правно лице садржи следећу техничку опрему и средства за гашење пожара:

- 1) Хидрантску мрежу за гашење пожара
- 2) Ручне преносне апарате за гашење пожара типа S-9 и CO₂-5.

Сваки прикључак хидрантске мреже мора бити опремљен прописаном опремом: ваторагасна црева и млазнице.

Члан 34.

Средства за гашење пожара морају се налазити на означеним, видљивим и приступачним местима, тзв. пожарним пунктовима, у просторијама и објектима и ван њих и увек бити у исправном стању.

Стање средстава и опреме за гашење пожара се мора свакодневно визуелно контролисати. Мора се обезбедити периодични преглед и испитивање средстава и опреме за гашење пожара од стране овлашћеног сервиса: апарати за гашење пожара – сваких 6 месеци, а хидрантска мрежа – једном годишње.

Уређаји и опрема за заштиту од пожара могу се користити искључиво за гашење пожара, спасавање и извођење вежби. Забрањено је свако ненаменско коришћење уређаја, опреме и средстава за гашење пожара.

Размештај опреме и средстава за гашење пожара ближе се утврђује појединачно за сваки објекат у графичком делу Плана евакуације, сходно члану 16. ових Правила.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 35.

Лица задужена за спровеђење превентивних мера заштите од пожара прате садржај и одредбе ових Правила и предлажу потребне измене или допуне које осигуравају њихову примену

Члан 36.

Даном ступања на снагу ових Правила престаје да важи постојећи Правилник о заштити од пожара.

Члан 37.

Ова Правила ступају на снагу наредног дана од дана усвајања на седници Савета.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА ВШССОВ
У КИКИНДИ

др Зоран Мијић, професор